

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar av betänkandet Vi kan bättre! (SOU 2023:62)

Statskontoret lämnar synpunkter utifrån våra kompetensområden och fokuserar därför på frågor som rör effektivitet och regeringens styrning av narkotikapolitiken.

Statskontoret ser positivt på intentionen att öka effektiviteten i genomförandet av narkotikapolitiken

Utredaren belyser vikten av att gå från, i den mån det förekommer, ineffektiva till evidensbaserat effektiva insatser inom narkotikapolitiken. Statskontoret ser av två skäl positivt på den intentionen. För det första gynnar en hög träffsäkerhet i insatserna enskilda i behov av samhällets stöd. För det andra kan det öka måluppfyllelsen för de mål som riksdagen och regeringen formulerar på området samt säkerställa en effektiv resursanvändning för staten, regioner och kommuner.

Statskontoret har inga synpunkter på utredarens förslag att regeringen ska föreslå en ändring av riksdagens mål för narkotikapolitiken.

Utredaren lämnar rimliga förslag men det är svårt att avväga insatser och bedöma konsekvensanalysen

Direktivet till utredningen lade grunden för ett betänkande med många förslag om olika insatser. Förslagen visar hur enskilda myndigheter eller andra aktörer ska påbörja eller utveckla huvudsakligen avgränsade åtaganden inom narkotikapolitiken. Av de över 60 förslagen utgör ungefär hälften uppdrag till statliga myndigheter.

Statskontorets bedömning är att utredaren inte skriver fram ett systemperspektiv. Det gör det svårt för Statskontoret att avgöra vilka insatser som är mest angelägna och hur olika insatser förväntas hänga samman för att bidra till att uppnå riksdagens och regeringens mål. Det gör det också svårt att ta ställning till rimligheten i utredarens konsekvensanalys, vilka insatser som kan genomföras inom ram och om ytterligare resurser behöver tillföras.

Utredaren konstaterar att föreslagna insatser i huvudsak ligger inom regioners och kommuners befintliga åtaganden. En premiss för utredarens konsekvensanalys är att förslagen huvudsakligen innebär förändringar inom befintliga verksamheter. I det sammanhanget vill Statskontoret betona att även förändringar inom befintlig verksamhet kan vara nog så resurskrävande. Flera verksamheter som berörs av förslagen, såsom hälso- och sjukvård respektive socialtjänst, tenderar dessutom redan att vara resursmässigt ansträngda.

Statskontorets medskick för att bidra till en ändamålsenlig och effektiv kunskapsstyrning

Utredaren klarlägger inte i vilken utsträckning som brister i insatserna inom narkotikapolitiken i dag beror på att till exempel regioner och kommuner inte har rätt kunskap och i vilken utsträckning det finns andra orsaker till att man inte förmår att genomföra en mer effektiv verksamhet. Eftersom flera av de förslag som utredaren lämnar handlar om kunskapsstyrning vill Statskontoret lämna några medskick till regeringen för att säkra en ändamålsenlig och effektiv statlig kunskapsstyrning. Utgångspunkten för medskicken är våra samlade erfarenheter och den egeninitierade rapporten *Att styra med kunskap – En studie om statlig kunskapsstyrning riktad till kommuner och regioner*.

Statskontoret har sett att det är angeläget att staten talar med en röst genom att samordna sin kunskapsstyrning och sina kunskapsstöd till utförare av verksamheter i regioner och kommuner. Ett sätt att göra detta på är genom att använda befintliga samverkans- och stödstrukturer för kunskapsutveckling och kunskapspridning. Annars riskerar det att bli svårt att överblicka och sälla mellan olika styrsignaler och olika kunskapsstöd. Vidare förutsätter en effektiv och ändamålsenlig kunskapsstyrning ett samspel mellan staten och region- och kommunsektorn, för att säkerställa att kunskapen motsvarar behov i verksamheterna och förmedlas på ett tillämpligt sätt.

Statskontoret ser därför positivt på sådana inslag i utredarens förslag, till exempel att Socialstyrelsen får ett sektorsansvar som bland annat omfattar stödjande uppgifter.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Emilia Johansson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Emilia Johansson